

TEM ajankohtaista

Turvallisuustekniikan neuvottelukunta

30.5.2023

Tarja Virkkunen

Pauliina Kanerva

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Turvauhkien huomioiminen kemikaaliturvallisuuslaissa

- **Turvauhka-ajattelu puuttuu kemikaalialan säädöksistä**
 - Parantaa securityn ohella myös safety –turvallisuutta
- **Rajaus!**
 - Riskiperusteisuus; laajuus & kemikaalin ominaisuudet
 - Riskinarviointityökalu
- **HE oli lausuntokierroksella touko-kesäkuussa 2022.**
- **Asetusvalmistelu:**
 - Turvauhkakriittisten kemikaalien rajaus.
 - Päivitetään samalla myös turvallisuusvaatimusasetus ja valvonta-asetus turvauhkanäkökulmalla.
- **Aikataulu: HE-valmisteluun otettu lisää aikaa.**
 - Mm. huomioitava EU:n resilienssiin ja kyberturvallisuuteen liittyvien direktiivien täytäntöönpano.
- **Siirtyy seuraavalle hallituskaudelle.**

Jakeluasemia koskevien säännösten uudistaminen

- KTM:n jakeluasemapäätöksen (415/1998) muutosta on valmisteltu aikaisemmin.
- Muutoksen tavoitteena on ollut mahdollistaa maanpäällisten polttoainesäiliöiden käyttö jakeluasemilla.
- Esiselvityksen aikana on tullut ilmi, että KTM:n jakeluasemapäätöstä ei ole mahdollista muuttaa kemikaaliturvallisuuslain nojalla vaan säännös tulee kumota ja jakeluasemia koskevat säännökset antaa uudessa asetuksessa, jos muutoksia halutaan tehdä.
- Esiselvityksen pohjana on ollut, että jakeluasemia koskevat säännökset sisällytettäisiin asetukseen VNA (856/2012), jossa on säännökset turvallisuusvaatimuksista.

EU:n markkina- valvonta-asetuksen täytäntöönpano

EU:n markkina- valvonta-asetus

- Markkina-
valvonta-asetus (EU) 2019/1020 tuli sovellettavaksi pääosin 16.7.2021 alkaen.
- Markkina-
valvonta-asetuksen soveltamisen tueksi tarvitaan kansallista täydentävää sääntelyä (mm. markkina-
valvontaviranomaisista, toimivaltuuksista ja seuraamuksista).
- Markkina-
valvonta-asetus koskee yli 70 eri EU-tuotesäädöstä, joiden osalta vastuu jakaantuu useille hallinnonaloille.
- Kansallista täydentävää sääntelyä on annettu useilla HE:illa eri hallinnonaloilta
- Pääosin täytäntöönpanossa on eri hallinnonaloilla hyödynnetty kansallista horisontaalista markkina-
valvontalakia (1137/2016).

Markkina- ja valvonta-asetuksen tuotesektorien täytäntöönpano – tilannekuva toukokuu 2023

Markkina- ja valvontalain soveltamisala

Soveltamisalassa:

- Hissiturvallisuuksilaki
- Mittauslaitelaki
- Pyroteknisten tuotteiden laki
- ATEX-laki
- Painelaitelaki
- Sähköturvallisuuslaki
- Räjähdelaki
- Kuluttajien henkilönsuojainlaki
- Kaasulaitelaki
- Säteilylaki
- Ilmailulaki
- Aerosolilaki
- Ajoneuvolaki

- Lisätty MMM:n valmisteleman lannoitevalmistelain uudistuksen yhteydessä:**
- Lannoitelaki

Lisätty TEM:n markkina- ja valvontalain muuttamista koskevan HE:n yhteydessä:

- Huvivenelaki
- Sähköisen viestinnän palvelulaki (radiolaitteet)
- Laivavarustelaki
- RoHS-laki
- Kemikaalilaki
- Kosmetiikkalaki
- Tupakkalaki
- Ekosuunnittelulaki

Lisätty YM:n valmisteleman talousarvioon liittyvällä HE:llä:

- Jätelaki
- Ympäristönsuojelulaki
- EU-ympäristömerkkilaki

Lisätty LVM:n valmisteleman VAK-lain uudistuksen yhteydessä:

- VAK-laki

Lisätty STM:ssä valmisteltavilla HE:illä:

- Esteettömyys-direktiivin tuotteet
- Juomavesi-direktiivin tuotteet

- Lisätty TEM:ssä erikseen valmisteltavilla HE:illä:**
- Lelulaki
 - Tekstiili- ja jalkine- ja jalkine- ja jalkine- ja jalkine-

Markkina- ja valvontalain soveltamisalan ulkopuolelle jää

- Maankäyttö- ja rakennuslaki (rakennustuotteet)
- Lääkinnällisten laitteiden laki
- STM:n työsuojelun laitteet (ammattikäyttöön tarkoitetut koneet ja henkilönsuojaimet sekä köysiratalaitteistot)
- Kuluttajakäyttöön tarkoitetut koneet

Ajankohtaista EU-sääntelyssä

Ajankohtaista EU-sääntelyä, aloitteita

Yleinen
tuoteturvallisuusasetus
GPSR(EU) 2023/988
(TEM)

Tekoälyasetus-
ehdotus AI
(TEM)

Kyberresilienssi-
asetusehdotus CRA
(LVM)

SMEI
pääasetusehdotus +
Omnibus-
direktiiviehdotus
(TEM)

NIS2 –direktiivi
(EU/2022/2555)
(LVM)

CER-direktiivi
(EU/2022/2557)
(SM)

EU:n akkuasetus-
ehdotus
(YM)

Net zero Industry Act
Asetusehdotus
(TEM)

Critical Raw
Material Act,
asetusehdotus
(TEM)

EU:n
ekosuunnitteluasetus
-
ehdotus
(TEM)

EU:n
rakennustuote-
asetusehdotus
(YM)

Yleinen tuoteturvallisuusasetus, GPSR 1/3

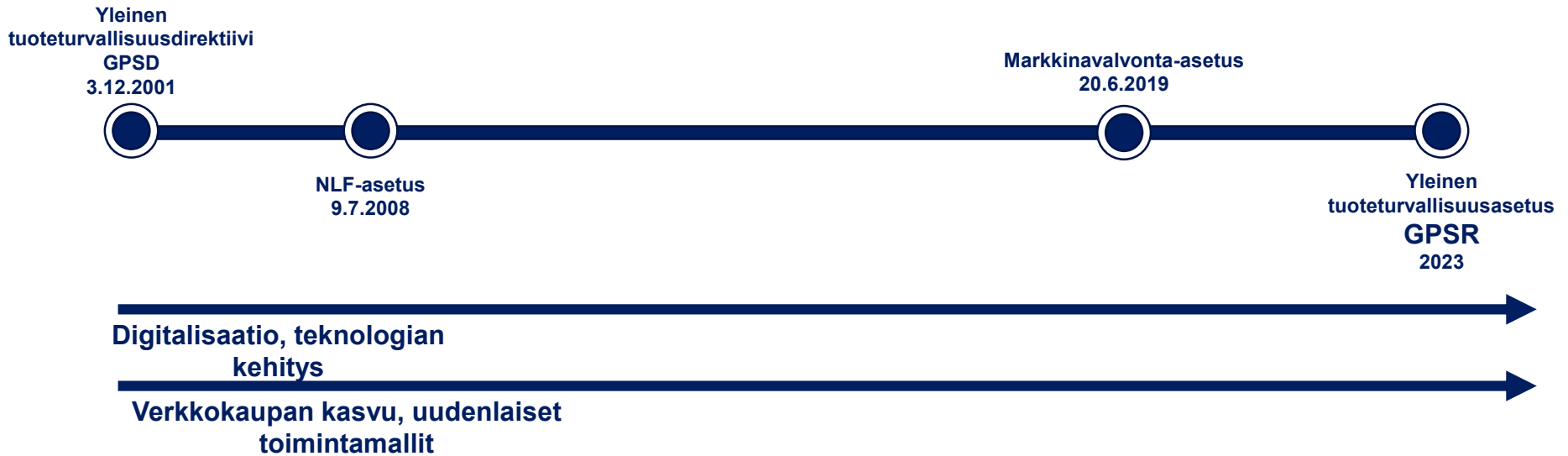

- Yleinen tuoteturvallisuusasetus (EU) 2023/988, GPSR) on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä (linkki: [asetus](#)) tulee voimaan kesäkuussa 2023 ja on suoraan sovellettavaa jäsenvaltioissa 13.12.2024 lukien.

Taustaa:

- Komissio antoi ehdotuksen 30.6.2021
- Korvaa yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin 2001/95/EY, joka on kansallisesti pantu täytäntöön kuluttajaturvallisuuslailla (920/2011)
- Tavoitteena varmistaa kaikkien kuluttajatuotteiden turvallisuus ns. turvaverkkosäätelyn avulla
- Ehdotuksella yhdenmukaistetaan markkinavalvontaa tuotesektorien välillä ja uudistetaan sääntelyä vastaamaan teknologiseen kehitykseen ja verkkomyynnin kasvuun
- Tärkeää muuta lainsäädäntöä mm. markkinavalvonta-asetus (EU) 2019/1020, digipalvelusäädös (DSA), koneasetus, tekoälyasetus, kuluttajansuojasäätely, kyberkestävyysasetus (CRA)

Miksi sääntelyä muutetaan? 2/3

Valmistelusta ja kansallinen täytäntöönpano, GPSR 3/3

- Yhteistyö sidosryhmä- ja viranomaistaustaverkostossa jatkuu
- Kansallinen täytäntöönpano käyntiin kun lopullinen asetusteksti tiedossa
- Täytäntöönpanotarpeita mm.
 - Kansalliseen lainsäädäntöön edellytetyjä muutoksia mm. viranomaisten toimivaltuuksista, päällekkäisyyksien ja ristiriitaisuuksien poistamiseksi, kielivaatimuksista ja seuraamuksista säätäminen
 - Muita ei-lainsäädäntöä edellyttäviä täytäntöönpanotarpeita

CER Direktiivi (EU/2022/2557)

- **Annettu 14.12.2022, voimaan 17.1.2023, implementoitava 17.10.2024 mennessä.**
- Koskee yhteiskunnan kriittisiä toimijoita
- Pyrkii vahvistamaan kriittisten toimijoiden ja toimintojen häiriönsietokykyä ja tehostamaan viranomaisten välistä koordinaatiota ja yhteistyötä EU:ssa, jäsenvaltioiden välillä sekä jäsenvaltioiden sisällä. Komission rooli turvallisuustoimijana.
- Seuraus turvallisuusympäristön muutoksista sekä pitkällä (sisämarkkinoiden toimintavarmuus) että lyhyellä (COVID, Ukraina) aikavälillä.
- Sektorit: energia, liikenne, pankkiala, rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurit, terveys, juomavesi, jätevesi, digitaalinen infra, julkishallinto (pl. keskuspankit, oikeuslaitos ja lainsäädäntöelimet), avaruus sekä elintarvikkeiden tuotanto, jalostus ja jakelu (logistiikka, tukkuliiketoiminta ja suurmittakaavainen teollinen tuotanto).
- Lainsäädäntöhanke asetettu 7.12.2022. SM vetää täytäntöönpanohanketta, mukana kaikki ministeriöt. TEM hallinnonala (HVK, EV, TUKES) aktiivisesti mukana. Lisätietoja/TEM/TTM/HUOVA, johtava asiantuntija Timo Nyssönen.

NIS2 Direktiivi (EU/2022/2555)

- Kyberturvallisuusedirektiivi
 - Yhdenmukaistaa eräiden yhteiskunnan kriittisten sektoreiden vähimmäistason kyberturvallisuusriskienhallinta- ja raportointivelvoitteita.
 - Määritetään kyberturvallisuusriskien hallintatoimien ja raportoinnin vähimmäistaso direktiivin soveltamisalaan kuuluville aloille, joita ovat esimerkiksi energia, liikenne, terveys ja digitaalinen infrastruktuuri.
 - Sovelletaan kaikkiin keskisuuriin ja suuriin toimijoihin, jotka toimivat direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla aloilla tai tarjoavat siihen kuuluvia palveluja.
 - Soveltamisalaa laajennetaan NIS-1 direktiivistä
-
- LVM vetää lainsäädäntöhanketta. Toimikausi 2.1.2023 –30.11.2024
Hankeikkuna: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM044:00/2022>
 - Valmistelussa HE-luonnos horisontaaliseksi yleislaiksi – Sektorikohtaisesti toimivaltaiset viranomaiset – KTK.
 - Aikataulu pääpiirteissään sama kuin CER direktiivissä
 - Täytäntöönpanossa yhteensovitettava CER direktiivin kanssa.

Kyberkestävyyslainsäädös (LVM)

- Euroopan komissio julkaissut ehdotuksen (Cyber Resilience Act, CRA) 15.9.2022
 - Kyberturvallisuudesta yleinen vaatimus digitaalisille tuotteille
 - Tarkoituksena on suojella erityisesti kuluttajia tietoturvariskeiltä
 - Yhdenmukaiset kyberturvallisuusvaatimukset aineellisten ja aineettomien digitaalisten tuotteiden eli laitteistojen ja ohjelmistojen, sekä oheispalvelujen valmistajille ja myyjille.
 - Säänneltäviä tuotteita olisivat esimerkiksi erilaiset verkkoon kytkettävät kuluttajatuotteet ja päätelaitteet kuten kamerat, älykortit ja mobiililaitteet sekä verkkolaitteet kuten reitittimet.
 - Säädös täydentäisi nykyistä kyberturvallisuutta koskevaa lainsäädäntökehystä, johon sisältyvät verkko- ja tietoturvadirektiivi (NIS2-direktiivi) ja kyberturvallisuusasetus.
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston käsittelyssä. Kun ehdotus on hyväksytty, talouden toimijoilla ja EU-mailla on kaksi vuotta aikaa sopeutua uusiin vaatimuksiin.

SMEI (Single Market Emergency Instrument)

- Mekanismi, jonka tarkoituksena on turvata EU perusvapaudet, eli tavaroiden, palveluiden ja henkilöiden vapaa liikkuvuus ja välttämättömien tavaroiden ja palveluiden saatavuus poikkeuksellisissa olosuhteissa.
- Omnibus-asetus sisältää viiden tuotesektorikohtaisen asetuksen muuttamisen ja omnibus-direktiivillä muutettaisiin 14 tuotesektorikohtaista direktiiviä.
- SMEI:n omnibus koskee harmonisoituja tuotteita. Direktiivit ja asetukset, joissa ainakin osa tuotteista voisi olla relevantteja kriisitilanteessa sisällytettiin omnibus-ehdotuksiin.
- Neuvoston teknisen harmonisaation työryhmässä käynnissä sisämarkkinoiden hätäapuvälineen (SMEI) liiteasetuksen ja liitedirektiivin (omnibus-osio) käsittely.

Net Zero Industry Act – KOM asetusehdotus 1/2

- KOM julkaisi ehdotuksen 16.3.2023.
- **Net Zero Industry Act**
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1665
- Tavoitteena edistää nollapäästöteknologiaprojekteja ja -investointeja Euroopassa.
- Asetusehdotuksessa vahvistettaisiin puitteet toimenpiteille innovaatioiden edistämiseksi sekä nettonollateknologioiden valmistuskapasiteetin lisäämiseksi, jotta tuetaan EU:n vuoden 2030 tavoitetta vähentää kasvihuonekaasujen nettopäästöjä vähintään 55 prosentilla vuoden 1990 tasosta ja vuodelle 2050 asetettua ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamista.
- Ehdotuksella pyritäisiin varmistamaan unionin energiajärjestelmän kestävyys turvaamiseksi tarvittavan turvallisen ja kestävän nettonollateknologian saatavuus, sekä laadukkaiden työpaikkojen luominen.
- Ehdotus sisältää toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että vuoteen 2030 mennessä ehdotuksen liitteessä lueteltujen strategisten nettonollateknologioiden valmistuskapasiteetti unionissa lähestyy tai saavuttaa vähintään 40 prosentin tason unionin vuosittaisesta käyttöönoton tarpeesta.
- Ehdotuksella pyritään varmistamaan sisämarkkinoille saatettujen nettonollateknologioiden vapaa liikkuvuus.
- **Valtioneuvoston U-kirjelmä U 6/2023 vp annettu.**
- Neuvoston työryhmäkäsittely etenee ja pj-maa Ruotsi pyrkii edelleen laatimaan ensimmäisen kompromissitekstin kaudellaan.

Net Zero Industry Act – KOM asetusehdotus 2/2

- **Soveltamisala nollapäästöteknologiat: aurinkosähkö ja -lämpö, tuulivoima ja merituulivoima, akut ja varastointi, lämpöpumput ja geoterminen energia, elektrolyysit ja polttokennot, biokaasu/-metaani, CO₂ talteenotto/hyödyntäminen/varastointi, sähköverkkoteknologiat, kestävät vaihtoehtoiset polttoaineet, kehittyneet teknologiat energiantuotantoon ydinvoimasta, pienet modulaariset reaktorit.**
- **lupamenettelyjen määrääjat ja sujuvoittaminen,**
- **hankinnat,**
- **osaaminen sekä ammattipätevyyksien tunnustaminen ja**
- **säätelyn hiekkalaatikat innovaatioiden vauhdittamiseksi.**

Asetus ja tiedonanto kriittisistä raaka-aineista – KOM asetusehdotus

- KOM julkaisi ehdotuksen 16.3.2023.
- **Asetus ja tiedonanto kriittisistä raaka-aineista**
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1661
 - päivitetty luettelo kriittisistä raaka-aineista sekä luettelo strategisista raaka-aineista, jotka ratkaisevan tärkeitä kaksoissiirtymän ja merkittävien teknologioiden sekä puolustus- ja avaruussovellusten kannalta
 - viitearvot eurooppalaisten valmiuksien kehittämiseksi raaka-aineiden toimitusketjuissa ja hankintojen monipuolistamisessa louhinnan, jalostuksen, kierrätyksen ja enimmäisprosenttiosuus strategisen raaka-aineen kulutuksesta peräisin yhdestä ainoasta kolmannesta maasta.
 - hankkeiden lupamenettelyjen määrääjat ja sujuvoittaminen,
 - häiriönsietokyvyn varmistaminen mm. strategisten toimitusketjujen seuranta ja varastojen koordinointi, suurten yritysten stressitestit,
 - vapaa liikkuvuus ja markkinavalvonta,
 - osaaminen,
 - toimet arvoketjujen kestävä kehityksen parantamiseksi ja
 - kansainvälinen toiminta, strategiset kumppanuudet jne.
- **Valtioneuvoston U-kirjelmä U 7/2023 vp annettu.**

Ns. yhden luukun hankkeet

Ns. yhden luukun hankkeet

- Tietoon tullut yksi yhteensovittamislain (laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta (764/2019)) soveltamistapaus.
- Käytännössä Luvat- ja valvontapalvelussa
<https://tem.fi/luvat-ja-valvonta> voi hakea tällä hetkellä kahta lupaa (kemikaaliturvallisuuslupa + ympäristönsuojelulain mukainen lupa) yhteensovittamislain 13 luvasta.
 - Teknisesti asiointi viranomaisten asiointipalvelun kautta (Tehdään suomi.fi tunnistautumalla > ohjautuu palvelukerrokseen).

Kiitos!